

Det skal være sunt å være vakker

Rasestandard handler om mer enn bare skjønnhet. For å leve et godt liv trenger hunden en sunn kropp. Vi går gjennom hva som er sunn skjelettbygning, sunne øyne og sunn tannstilling.

Illustrasjonsfoto: Linda Ulvedalen

Spensten er det ingenting i veien med!

TEKST | Astrid Indrebø, veterinær fagsjef i Norsk Kennel Klub.

Det finnes mer enn 200 raser i landet vårt. Noen veier bare en drøy kilo, mens andre veier 100 ganger så mye. Noen har kort snute, andre har lang snute. Noen har korte ben – andre har lange ben. Noen er kraftige og klumpete – andre er slanke og elegante. Noen er jakthunder, andre trekkhunder, noen gjeterhunder – mens andre er rett og slett familiehunder eller ”alt-mulig-hunder”. Men en ting har de alle felles – uansett rasestandard: For å kunne fungere og leve et sunt og godt liv, er de avhengig av en sunn konstruksjon – det er grunnlaget for en sunn funksjon! Funksjonelt friske hunder – det er det som skal være målet i hundeavlen. Men kan man avle funksjonelt friske hunder utifra de forskjellige rasers rasestandard som danner grunnlaget for premiering på utstilling? Selvfølgelig kan man det! Utstillinger er langt mer enn en skjønnhetskonkurranse – det skal være sunt å være vakker!

Skjelettet er det passive bevegelsesapparatet. En hund med et godt skjelett og god beinbygning, med korrekte vinkler og riktig forhold mellom knokler vil ikke nødvendigvis fungere og bevege seg korrekt – men *forutsetningen* for korrekt funksjon er til stede. God muskulatur er en forutsetning for at hunden skal kunne få en god funksjon.

I BEGYNNELSEN VAR VI BRUSK | Hos

et ungt foster består skjelettet av brusk. Allerede før fødsel, rundt dag 40 etter befruktingen, begynner brusken å omdannes til beinvev (enchondral forbening). Denne forbeningen fortsetter etter hvert som valpen vokser og avsluttes først rundt kjønnsmodning.

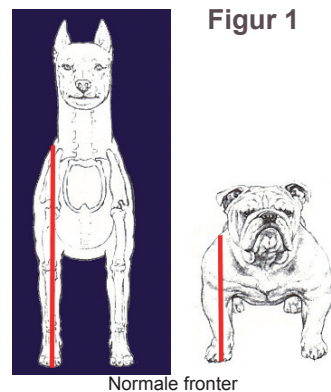
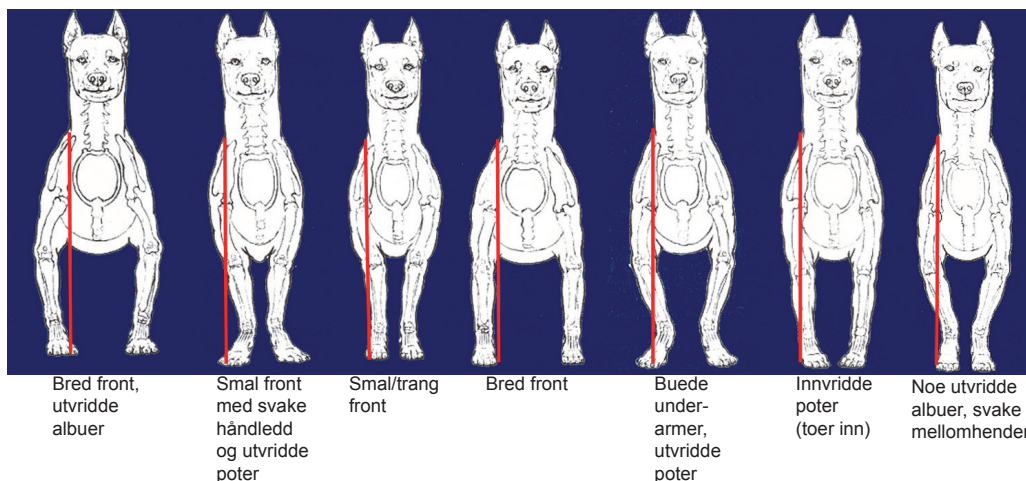
I blant skjer det en forstyrrelse i den enchondrale forbeningen. Leddbrusken kan i et område bli fortykket og det kan oppstå sprekkdannelse – det utvikles osteochondrose (OCD) – bruksløsning. Tilstanden skyldes en kombinasjon av arv og miljø. Symptomene starter i 4-8 måneders alder. Hunden er stiv etter hvile og etter langvarig anstrengelse tiltar haltheten. Bruksløsning kan forekomme i de fleste av hundens ledd.

I blant kan en operasjon hvor man fjerner det defekte vevet gjøre at hunden blir frisk og fungerer utmerket, andre ganger er prognosen langt dårligere. Prognosen avhenger i stor grad av lokalisasjonen og størrelsen av defekten. OCD i skulder har langt bedre prognose enn i kne og hase. En hund med OCD i albuen vil ofte bevege seg stivt og dra leddet innunder kroppen for å avlaste det vonde partiet. Underarmen dreies ut og tærne peker utover. Sitter defekten i kneet, vil hunden ofte bevege seg kuhaset, mens OCD i hasen vil gjøre at hunden retter ut hasevinkelen. Slike bevegelser er slett ikke vakkert,

og det er ikke sunt. Det er ikke effektivt for hundens funksjon verken i stående eller bevegelse, men det er hundens eneste mulighet for å prøve å avlaste det vonde leddet.

OCD er ett eksempel på ting som kan gå galt under den enchondrale forbeningen. Et annet eksempel er osteochondrodysplasi, en gruppe medfødte, generelle skjelettsykdommer forårsaket av defekter i den enchondrale forbeningen. Den vanligste formen for denne type dvergvekst kalles achondroplasi og finnes som normale eksteriørtrekk hos de såkalte chondrodystrofe rasene. Dette er raser som har fungert utmerket i flere tusen år – vi kan blant annet se dem avbildet på gammelegyptiske minnestøtter. Men i blant dukker osteochondrodysplastisk dvergvekst opp hos andre raser.

De mest fremtredende forandringene finner man i underarmsknoklene, mens de øvrige knoklene synes å utvikle seg normalt. Veksten av albuebenet greier ikke å holde tritt med veksten av spolebenet, og resultatet blir en forkorting og vinkling av lengdeaksen i underarmsknoklene, samtidig som underarmen dreies utover. Det oppstår nivåforandringer i albueleddet. Belastingsforholdene i leddet forandres og det utvikles artrose (forkalkninger). Leddforandringene øker med tiltagende vekt og alder og medfører varierende grad av funksjonsforstyrrelse hos hunden (ref. T Fjeld).

Figur 1

Frontens utforming har svært stor betydning for hundens helse. En dårlig konstruert front medfører dårlig framdrift i bevegelsene, unødvendig stort forbruk av energi – og ikke minst økt risiko for belastningsskader. (Grunnlaget for tegningene er hentet fra H Spira. Canine Terminology, 1982)

VIRVELSØYLEN – HALSEN OG OVERLINJEN

| Mye kan være galt i virvelsøylen. Som eksempler kan nevnes defekte ryggvirvler (hemivertebra), forkalkninger (spondylose), prolaps etc som helt opplagt påvirker hundens sunnhet.

Halsen

Halsens lengde og tykkelse varierer hos ulike raser og er knyttet både til eksteriør og funksjon. Forskjellen i lengden på halsvirvlene hos hunder av samme rase er egentlig ganske liten. Pels, farge, tegninger og hodets holdning har betydning for vårt synsinntrykk av halslengden, uten at disse faktorene på noen måte påvirker hundens sunnhet. Men en faktor som påvirker halslengden og som har stor betydning for hundens sunnhet, er skulderplasseringen. Når vi vurderer halsens lengde, vil øyet automatisk måle avstanden fra nakkeknølen til skulderbladstoppen. Jo lengre frem toppen av skulderbladet er plassert, jo kortere vil halsen virke. Men betyr det noe for hunden at den har framskutt skulder? Det kommer vi tilbake til.

Overlinjen

Hundens overlinje er området fra og med brystvirvler til og med krysset. Overlinjen har stor betydning for hundens helse og

funksjon. Feil i overlinjen, som salrygg, karpelend, overbygget eller sterkt avfallende kryss vil alle medføre lite effektive og energikrevende bevegelser og være en risiko for skader. Uten en sterk og god overlinje kan hunden rett og slett ikke fungere sunt og riktig! Slike feil går utover hele hundens bevegelsesmønster og utholdenhet.

Lenden

En lang lend gir ofte ustabile bevegelser, noe som gir seg spesielt utslag hos hunder med for mye bakbensvinkler. Hvis knoklene i bekkenet i tillegg er smale og/eller korte, øker ustabiliteten, ineffektiviteten og risikoen for skade.

Krysset

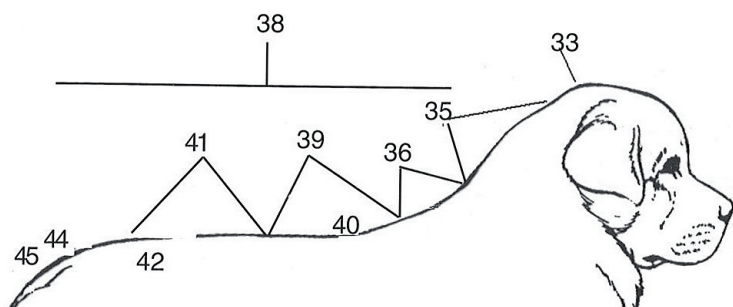
Når vi snakker om hundens kryss, snakker vi om hele bekkenpartiet – ikke bare korsbenet. Har lengde og bredde på bekkenet noe å si for hundens funksjon? Det har ikke bare litt betydning, men svært stor betydning. De store, flate knoklene i bekkenet er utspringet for de store musklene i bakparten. Korte, smale knokler gir mindre festeflate – og helt enkelt kan vi si at dette gir mindre muskelmasse i bakparten enn et bekken med god lengde og bredde. Dårlig muskulatur gir dårligere funksjon. Er hunden i tillegg for rak i bakparten eller

overvinklet, øker risikoen for skader.

Kryssets helningsvinkel har stor betydning for hundens bevegelser. Et avfallende kryss bidrar som regel til kortere skrittlengde og dårligere fraspark. Dette er energikrevende og lite funksjonelt. Slike hunder har gjerne mye vinkler i bakparten – rett og slett fordi hofte ligger så lavt og bena nødvendigvis ikke kan nå lenger ned enn til underlaget. Stabiliteten i bakparten reduseres. Belastningen på lend, korsben og knærne blir stor og det er økt risiko for skader og slitasjer. Hvis bekkenet i tillegg er relativt kort og kanskje også smalt, blir forholdene enda verre. Det oppstår også økt belastning i lend og kryss, og skader og forkalkninger er ofte resultatet.

BRYSTKASSEN | Brystkassens konstruksjon er i stor grad avhengig av hundens funksjon. Hos hunder som skal bevege seg hurtig, gjøres brystvolumet størst mulig ved hjelp av dybden (som hos mynder). Hos hunder hvor styrken er det vesentlige, skal brystet være bredt og kraftig (som hos rottweiler). Hunder som skal ha et utholdende trav skal ha god lengde på brystkassen med god lungekapasitet (for eksempel schæferhund), mens myndene som beveger seg i galopp med maksimal hastighet over relativt korte avstander har en kortere (men dypere) brystkasse.

FRONTEN | Hvordan fronten ser ut, avgjøres i stor grad av dybden og bredden på brystkassen og av forbenas muskulatur, vinkling, plassering og stilling. Frontens utforming har svært stor betydning for hundens bevegelse. En hund med dårlig utformet front, vil ha problemer med å ta i mot kroppens tyngdeoverføring bakfra – både i trav og galopp. Fronten bærer ca 2/3 av vekten hos en stående hund – og enda mer under deler av bevegelsen forover.

33 - Nakkeknøl, 35 - Nakke, 36 - Manke, 38 - Overlinjen, 39 - Rygg, 40 - Dip, 41 - Lend, 42 - Hoftebensknute, 44 - Kryss, 45 - Haleansats

get. Det er lett å se at en dårlig konstruert front vil medføre feilbelastninger i leddene. En smal front med liten understøttelse for albuen kan ikke være funksjonelt. Under bevegelse vil en slik hund ofte dreie potene utover for i det hele tatt å kunne holde balansen. Noen gjør dette også i stående.

Skulderbladet er hos en hund kun festet til kroppen med muskler og sener – det finnes ingen benet forbindelse. Skulderbladet er derfor svært bevegelig, og er avhengig av god muskulatur for å kunne fungere normalt. Plassering, vinkling og utforming av skulderbladet er av stor betydning for hundens funksjon, fordi skulderbladet med opphengsmuskulaturen utgjør sentrum for forbenas bevegelser forover og bakover.

Steil og fremskutt skulder

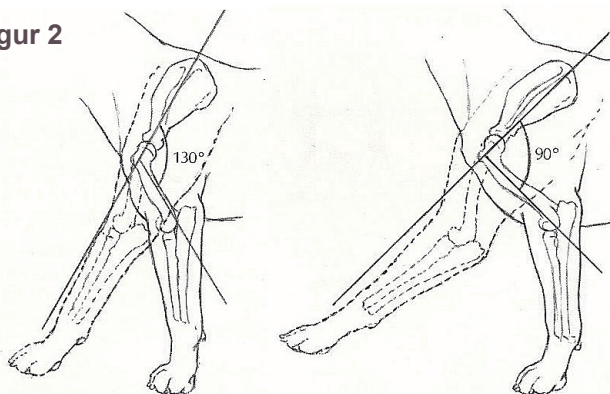
Uttrykket *steil skulder* beskriver et

skulderblad som er steilere i forhold til horisontalplanet enn det rasestandarden beskriver. *Fremskutt skulder* betyr at skulderen er plassert for langt framme på kroppen. Dette er ikke bare "skjønnhetsuttrykk" som brukes i utstillingsringen, men feil som i stor grad påvirker hundens funksjon. Ettersom ribbeinskurvaturen normalt smalner inn forover ("båtform"), er det lett å innse at en fremskutt skulder vil gi dårlig støtte for albuen. At dette påvirker hundens sunnhet, er innlysende.

En hund med steil og fremskutt skulder vil få følgende feil:

- Halslinjen forkortes
- Overgangen mellom hals/manke/rygg blir utvisket
- Skuldervinkelen blir mer åpen
- Brystbensspissen skules helt eller delvis
- Hundens balansepunkt forrykkes

Figur 2

Skulderens plassering, vinkling og overarmens lengde har stor betydning for hundens steglengde. Figur til venstre: Steil og fremskutt skulder, åpen skuldervinkel og kort, steil overarm gir kort steglengde. Figur til høyre: En velplassert skulder med god skuldervinkling og god legde på overarmen gir god steglengde. (Fra H Spira. Canine Terminology, 1982)

Fakta

ORDFORKLARINGER

- **Enchondral forbening:** Betyr at brusken omdannes til beinvev. Allerede rundt dag 40 etter befruktning begynner brusken å omdannes til beinvev, og det avsluttes først rundt hundens første kjønnsmodning.
- **Osteochondrose (OCD):** En sykdom i leddbrusken som kan føre til smerter og forkalkninger. Også kalt brukslønning.
- **Achondroplasi:** Den vanligste formen for dvergvekst, en skjelettsykdom.
- **Chondrodystrofe raser:** Hode og kropp er av normal størrelse, mens lemmene er kortere og disproposjonerte i forhold til kroppen. Eks dachshund og shih tzu.
- **Krysset:** Hundens bekkenparti som omfatter korsbenet, hoftebenet og tilhørende muskulatur, sener og bånd etc.
- **Rygg:** Partiet mellom manken og lenden; rygglinjen er ryggens overlinje.
- **Lenden:** Partiet mellom ryggen og krysset.
- **Overlinjen:** Brukes om konturlinjen som utgjøres av manke, rygg, lend og kryss (tenk ryggens profil).
- **Karpelend:** Brukes når buen på lenden er mer konveks enn ønskelig for rasen (konveks betyr utbuet, buet utover).
- **Salrygg:** Ryggen er nedsunken.

- Hundens forbensbevegelser blir støtende og korte og lite effektive
- Skulderen vil som oftest ikke få den nødvendige støtten som kreves for faste og effektive forbensbevegelser

Ideell skuldervinkling og plassering vil variere noe fra rase til rase, avhengig av rasens funksjon. Den ideelle skulderbladsvinkelen vil alltid være noe steilere hos kortkropperde raser enn hos raser med lang kropp. Lengden på bena har også betydning. Dachshundenes skulderparti vil aldri kunne sammenlignes med skulderpartiet hos en puddel.

Utvridde albuer betyr at albueene står noe ut i forhold til kroppen og skulderleddet og anses som en feil hos alle raser, også de chondrodystrofe hvor man kanskje ser dette oftest. Årsaken kan være at albueene presses ut av et tønneformet bryst, dårlig skuldermuskulatur eller det kan være et forsøk fra hundens side på å avlaste dårlige ledd. Innsvingte eller inneklemt albuer er det motsatte. Årsaken er ofte en smal eller dårlig utviklet front, ofte i kombinasjon med fremskutt skulder. Det kan også skyldes et forsøk på å avlaste ømme områder i et ledd. Om en hund med dårlige ledd vrir albueene innover eller utover, er avhengig av hvor i leddet smerten sitter. En hund med innsvingte albuer vil ha en trang front, forpotene svinges utover og bevegelsene blir padlende og veivende. Dette er lite effektive energikrevende bevegelser som lett kan skape belastningsskader.

Kort underarm er et problem på mange raser, og påvirker effektiviteten i frontbevegelser slik det fremgår av Figur 2.

En *svak mellomhånd* betyr at vinkelen i håndleddet er for liten. Det motsatte er en *steil mellomhånd*. Den korrekte vinkelen i håndleddet vil variere noe fra rase til rase avhengig av hundens funksjon og bevegelsesmønster. Det vil være funksjonelt for en hund som skal bevege seg i raskt trav, som en schæferhund, å ha en mindre vinkel i mellomhånden enn en typisk galopperende hund, som en mynde. En mellomhånd som er for svak eller for steil i forhold til rasens funksjon vil øke slitasjen på sener og ledd.

BAKPARTEN | Bakbena er festet til bekkenet i hofteleddet. De store musklene i bakbena har sitt utspring i bekkenbena samt på de bakre delen av brystvirvlene og lendevirvlene.

Vinklingen i bakparten har stor betydning for hundens funksjon. Dette kan best illustreres gjennom en figur – se Figur 3. Kryssets helningsvinkel, vinkelen mellom lårben og bekken, knevinkel og hasevinkel – alt virker sammen og har betydning for bakpartens funksjon. Det er egentlig nok å se på figuren, så ser vi at overvinkling i kne og hase lett vil skape ustabilitet i bakparten, ikke minst i kneleddet. Belastningen

Illustrasjonsfoto: Signe Strøm Flugsrud.

Dachsen, med sine korte bein, er en chondrodystrof rase.

på kneleddet blir stor under bevegelse, og skader kan lett oppstå. Kombinert med en lang lend og et kort, smalt bekken blir forholdene enda verre. Men like skadelig og ufunksjonelt er det om vinklene blir for knappe. Belastningen på kneet blir stor under bevegelse, skrittlengden blir kort og lite effektiv. Både for steile og overvinklede bakparter vil kunne disponere for artroser i knærne og for korsbåndsskader.

Figur 4 (se neste side) viser bakparten sett bakfra. Kuhaset, utvidde haser eller hjulbenthet – alt er like ufunksjonelt og fører til lite effektive bevegelser og risiko for slitasjeskader. Slike bakbensstillinger vil det selvfølgelig trekkes for på utstilling. Det skal jo være sunt å være vakker.

Tenk dere Charlie Chaplin på fottur i fjellet. Han vil nok greie å komme seg fram til slutt, ihvertfall i yngre dager, men fort vil det ikke gå (med mindre man kjører

scenen i hurtig film) – og du verden så sliten han ville være når han kommer fram. Og han ville ha vondt i leddene i dagevis etterpå. Jo flere turer, jo verre ville det bli – og som middelaldrende mann ville han ha store slitasje- og belastningsskader i knær og ankler og ikke minst ryggen.

Patellaluksasjon er et ypperlig eksempel på hvordan feilkonstruksjon i bakparten påvirker sunnheten. Patellaluksasjon betyr at kneskålen (patella) glipper ut av sin normale stilling (lukserer). Kneskålen ligger i lårets store strekkemuskel (m. quadriceps), i furen mellom de to leddrullene nederst på lårbenet. Quadricepsmuskulaturen forsetter som en sene som fester seg øverst på leggbenet. Hvis vi ser på *Figur 5*, kan vi lett se hvordan en uheldig utforming av bakparten påvirker kneskålen. Patellaluksasjon er ikke resultat at forandringer i selve kneskålen, men et resultat av forandringer i hele bakbenet som til slutt fører til at

kneskåla glipper ut av sin stilling. En for liten vinkel mellom lårhalsen og lårskaffet gjør at kneet vender utover (hjulbent). Det foreligger en medial (innover) rotasjon av skinnben og lårben og medial forskyvning av quadicepsmuskulaturen som trekker kne-skåla innover og ut av sin stilling. Det oppstår en medial patellaluksasjon. Hvis vinkelen mellom lårhalsen og lårskaffet er for stor, skjer det motsatte – kneskålen lukseres lateralt (utover) (ref. L Lønnsas).

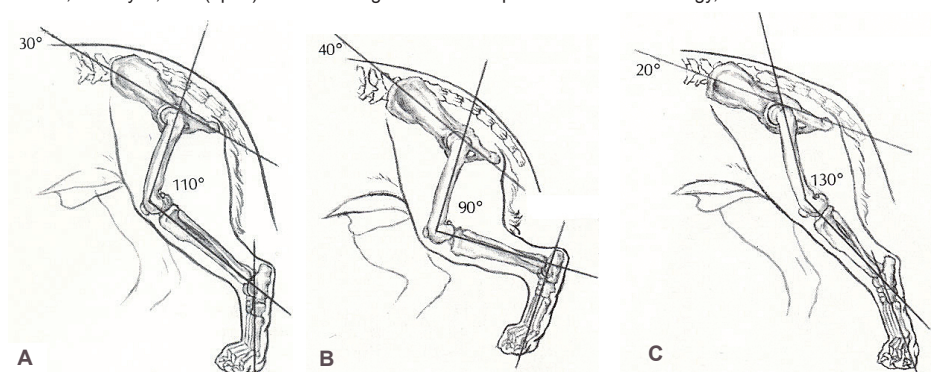
HAR TENNER OG BITT NOE Å SI FOR HUNDENS NORMALE FUNKSJON? |

En voksen hund med fullt tannsett har følgende antall tenner: I overkjeven har den 3x2 fortenner (incisiver), 1x2 hjørnetenner (canintenner), 4x2 forjeksler (premolarer) og 2x2 jeksler (molarer). I underkjeven har den 3x2 fortenner (incisiver), 1x2 hjørnetenner (canintenner), 4x2 forjeksler (premolarer) og 3x2 jeksler (molarer).

Figur 3

Bakbensstillinger sett fra siden

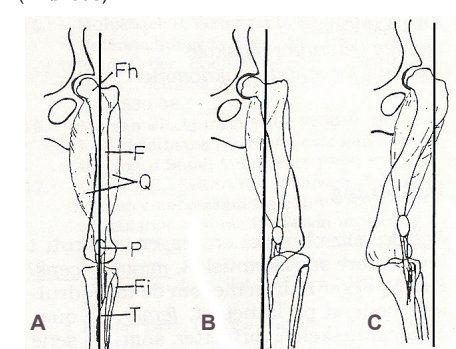
- A. En normalt vinket bakpart
- B. Avfallende kryss, overvinklet i kne og hase
- C. Kort, flatt kryss, steil (åpen) vinkel i kne og hase. Fra H Spira. Canine Termonology, 1982

Figur 5

Skjematisk tegning av typiske bakbensstillinger for

- A. Normal beinstilling
- B. Beinstilling ved medial
- C. Beinstilling ved lateral patellaluksasjon (L Lønnsas)

Hunden er et rovdyr, og de ulike tennene har sin helt spesielle konstruksjon og funksjon:

- Fortenner: spisse og skarpe. Har til oppgave å rive føden – muskler og sener – løs fra byttet
- Hjørnetenner: Fungerer som dolker som skal trenge gjennom vev. I hovedsak angreps- og forsvarsvåpen
- De tre fremre jeksle: Griperedskap under transport av byttet – forhøyer bittets virkning i kamp
- Rovtenner – de største jeksle: Bakerste premolar i overkjeven (P4) og fremre molar (M1) i underkjeven. Danner en slags saks. Knuser harde deler av føden
- Bakre jeksler: Knudrete tyggeflater – tannsettets eneste virkelig tyggeinstrument

Tannmangel

Hvis det mangler noen tenner, er det oftest P1 (fremre premolar/forjeksler) som mangler. Dette er en liten tann som betyr lite for bittets funksjon. Denne tannen regnes av mange som inkonstant hos hund som art. En slik tannmangel er slett ikke av ny dato. Et ca 5.000 år gammelt skelett av en hund funnet i Nord-Norge viser at hunden hadde premolarmangel. I en svensk undersøkelse fra 1921, hadde i alt 42% av hundene tannmangel (Angduhr). Det var i første rekke P1 i over- og underkjeve som

manglet samt M3 (bakre molar/jeksler) i underkjeven. Dette er svært små tenner som har liten betydning for bittets funksjon.

Når det gjelder mangel av andre tenner, spesielt jeksler (hjørnetenner mangler svært sjelden), vil dette helt klart gå ut over bittets funksjon. En hund med manglende jeksler vil ha problemer med å utføre ulike oppgaver og aktiviteter, og den vil ha problemer med å knuse, for eksempel knokler. Selv med svært få tenner greier hunden å få i seg føde i form av grøt, men dette er en dårlig unnskyldning for ikke å ta hensyn til tannmangel.

Tanndefekter – hygiene

I blant sees unge hunder med emaljehypoplasi, dvs at deler av emaljen er borte. Årsaken kan være arvelig, eller det kan forårsakes bl.a. av spesielle typer medisiner som moren fikk under drektigheten og eller valpen fikk like etter fødsel. Dette er et problem som klart nedsetter tennenes funksjon og vil føre til dårlig tannhelse hos hunder allerede i ung alder.

Tannstein ser ille ut – og det lukter ille fra hundens munn. Det medfører dårlig tannhelse med betennelser i tannkjøtt og kan føre til løsning av tenner. Dette er smertefullt og går definitivt ikke bare utover bittets

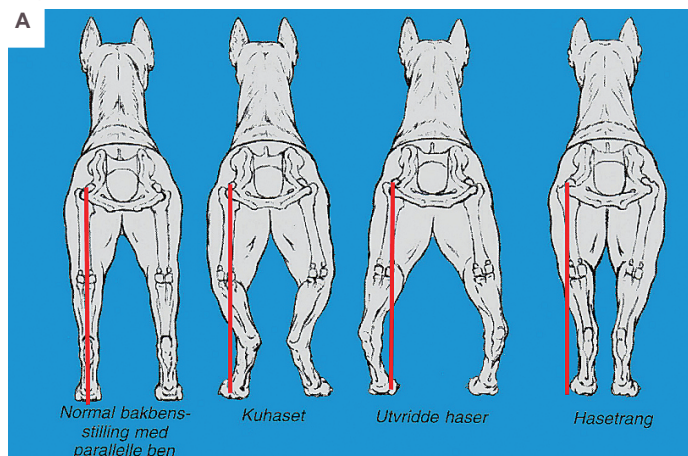
funksjon – men over hele hundens funksjon. Evnen til å danne tannstein har arvelige komponenter, men er også avhengig av føden og generell munnhygiene. Hvem ville ikke fått problemer av å spise bare grøt....

Funksjonelt bitt og tannstilling

Saksebitt er hundens normalbitt, og de fleste rasebeskrivelser foretrekker saksebitt. En undersøkelse hos rev, ulv og sjakal, viste at 42% hadde små avvikelser i den ene eller andre retningen (Henrikson, Svensk Hund-sport 5/58). Naturen foretrekker altså saksebitt, men små avvikelser ser ikke ut til å gå utover funksjonsdyktigheten. Større avvikelser i bitt vil derimot påvirke funksjonen. Enkelte hunder får store sår i ganen pga feilstilte tenner eller overbitt, jeksle kan bite feil mot hverandre pga ulik kjevelengde og skape slitasjeproblemer etc. Det er ikke nok at hunden er i stand til å få i seg mat – bittet skal også fungere i mange andre situasjoner i dagliglivet og under trening. Det er snakk om livskvalitet.

FCI har gitt følgende råd til eksteriørdommere: "Tannmange er en feil av uendelig mange mulige. Dommeren bør tillegge feilen den vekt som det antas å ha for hundens evne til å leve et normalt liv og utføre det arbeidet den er ment å utføre." Noe tilsvarende bør man kunne si om avvikelser i bitt og tannstilling.

Figur 4

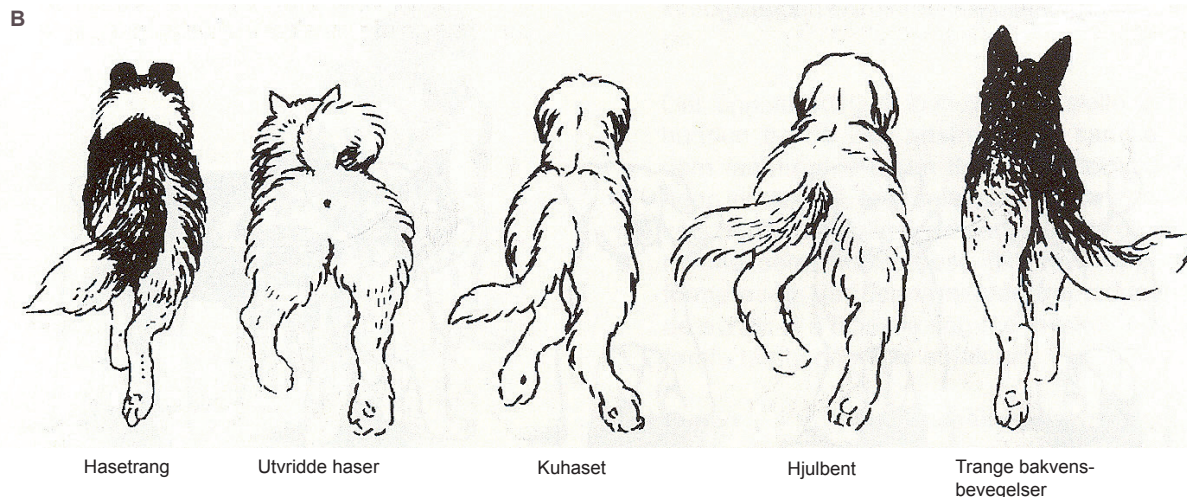
Normal og feilaktige bakbensstillinger.

(A. fra H Spira. Canine Terminology, 1982)

(B. fra Norsk Kennel Klubs Dommerelevkompendium Anatomi og bevegelse 1994)

ØYNE | Det finnes mange arvelige øyesykdommer som påvirker hundens funksjon med redusert syn – og det finnes noen som har svært lite eller ingenting å si for hundens syn. De arvelige sykdommene i øyepåse har man stor sett kontroll over gjennom det arbeidet som nedlegges ved øyelysning.

Men hva med øyelokkene? En sykdom som "cherry eye" (fremfall av blinkhinnens tårekjertel) sees altfor ofte på flere raser. Det er helt klart arvelige faktorer som ligger

Illustrasjonsfoto: Vibeke Brath

"Vil du leke litt med meg?"

bak. Primærårsaken antas å være en defekt i vevet som fester kjertelen ned mot kanten av øyehulen. Tilstanden lar seg operere ved å sy fast kjertelen til beinhinnen på nederste kanten av øyehulen. I blant blir tårekjertelen rett og slett klippet bort, noe som medfører redusert tåreproduksjon og er svært uheldig for hundens funksjon. Denne tårekjertelen står normalt for ca 1/3 av tåreproduksjonen.

Hva med entropion og ektropion (innrulling eller utrulling av øyelokk)? I liten grad har det mindre betydning, men i større grad har det helt klart klinisk betydning for hunden. Når nedre øyelokk henger ned, kan urenheter lett samles opp og hunden går med konstant irriterte øyeslimhinner. Innrulling av øyelokk skaper irritasjon i øyet, hunden kniper øynene og det kan oppstå skader på hornhinnen – i blant så ille at hunden blir blind! Nedre øyelokk kan i mange tilfeller korrigeres ved operasjon, men operasjon er slett ikke alltid vellykket. Å korrigere innrulling av øvre øyelokk kan være svært vanskelig – spesielt hos hunder med mye løs hud i ansiktet. Kraftig "ansiktsløfting" med fjerning av til dels store mengder hud kan være nødvendig.

Men er det ikke slik at enkelte hunder skal ha hengende øyelokk for å være typiske for rasen? Slik var det kanskje før – men slik er det ikke lenger. Vi kan ta st.bernhardshunden som er eksempel. I den gamle rasestandarden (1980) stod det at "som regel er ikke nedre øyelokk tettssluttede". Men i rasestandarden fra 1993 står følgende: "Naturlig fast øyelokksavslutning tilstrebes". Men hva med blodhund?

Den skal i hvert fall ha hengende øyelokk, påstår mange. Slik var det også før. I den gamle rasestandarden (1978) står det at "nedre øyelokk er hengende og viser røde blinkhinner". Dette var opplagt et rasekennetegn som gikk på bekostning av hundens sunnhet. I den nye rasestandarden (2001) er dette svært forandret. Der står det: "Øyelokksrender uten uregelmessigheter, normalt tilliggende, men litt nedre hengende øyelokksrender med noe synlige blinkhinner kan tolereres. Øyevippene må aldri berøre eller sjenere øyet." Det skal være sunt å være pen!!

KONKLUSJON | Sunn konstruksjon er grunnlaget for sunn funksjon. Grove bittfeil og tannmangel, hengende øyelokk, framskutt skulder, steil overarm, lang lend, karpelend, avfallende kryss, hjulbent eller kuhaset – dette er uttrykk som brukes i utstillingsringen for å beskrive feil og som gir trekk i premiegrad. De beskriver ikke bare rene skjønnshetsfeil – men det er feil som i stor grad går ut over hundens funksjon og sunnhet. Det samme skal gjelde for alle raser: **Det skal være sunt å være vakker!** ■

Denne artikkelserien er hentet fra Norsk Kennel Klubs seminarhefte "Atferd og helse '04 - sunnhet, etikk og dyrevelferd". Seminarheftet kan bestilles i NKKs nettbutikk.

Litteratur:

– Fjeld T. Osteochondrodysplastisk dvergvekst. I: Indrebø A (red). Hund, Avl og Helse. Små – dyrpraktiserende Veterinærers Forening 1991; 96-99. ISBN 82-991649-2-3.

– Indrebø A, Hübenthal R, Linna D, Ulstad R. Anatomi og bevegelse. Norsk Kennel Klubs dommerelevkompendium 1994. ISBN 82-90 430 07-8.

– Langeland M. Sykdommer i øyelokkene. I: Indrebø A (red). Hund, Avl og Helse. Smådyr – praktiserende Veterinærers Forening 1991; 167-171. ISBN 82-991649-2-3.

– Lønaas L. Patellaluksasjon. I: Indrebø A (red). Hund, Avl og Helse. Smådyrpraktiserende Veterinærers Forening 1991; 83- 87. ISBN 82-991649-2-3.

– Spira HR. Canine Terminology. Harper & Row. Publishers, Sydney 1982. ISBN 0 06 312047 X.

